

בוגרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

מודל "סביבה מוגנת"

לתלמידים עם אלרגיה למוצרי מזון בבתי ספר יסודיים

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

דברי פתיחה

שלומות היא מצב של רווחה גופנית, נפשית וחברתית המושגת על ידי אורח חיים בריא, פעילות גופנית, פיתוח מודעות עצמית ועוד. מטרת החינוך היא לטפח לומד בעל ערכים, ידע ומיומנויות שיאפשרו לו להתפתח כאדם, למצות את יכולותיו ולתרום לחברה, בכלל זה לטפח ולבסס ידע ומודעות חברתית לבריאות ולשלומות, הטמעת הרגלים בריאים, קיום שגרות בריאות ומכאן ליצור סביבה מוגנת עבור כלל התלמידים והתלמידות.

כאנשי חינוך בבתי הספר היסודיים תפקידנו לקדם את ערך ההוגנות, ליצור סביבה שוויונית, מכילה, המקדמת מודעות, תחושת שייכות ומוגנות. מודל 'סביבה מוגנת' לילדים עם אלרגיה למוצרי מזון מציע כלי יישומי המסייע להיערך באופן מיטבי וליצור שגרה בריאה בבתי הספר.

חנה ללוש
מנהלת אגף א לחינוך יסודי
המנהל הפדגוגי
משרד החינוך

בריאות היא מושג הוליסטי הכולל בתוכו בריאות גופנית, פיזית, רגשית חברתית וסביבתית. אוריינות גופנית בריאותית היא אחת המיומנויות שידרשו להן בוגרי מערכת החינוך לשגשוג במציאות העתידית. חינוך לבריאות בגיל צעיר הינו בעל חשיבות רבה בעיצוב אורח חיי התלמידים בהווה ובעתיד. תרבות בית ספרית מקדמת בריאות תורמת לשיפור הישגי התלמידים ולאקלים בית ספרי מיטבי.

בשנים האחרונות אנו עדים למגמה של עלייה בשכיחות תופעת האלרגיה למוצרי מזון בארץ ובעולם. ילדים עם אלרגיה הינם ילדים בריאים הזקוקים לסביבה מודעת ומוגנת. מודל 'סביבה מוגנת' לילדים עם אלרגיה למוצרי מזון, פותח מתוך תפיסה מכילה ושוויונית אשר נותן מענה לכלל ההיבטים.

כחברה המחנכת לערבות הדדית אני רואה במודל זה הזדמנות חשובה ליישום חינוך ערכי הלכה למעשה.

אפרת לאופר
מנהלת יחידת הבריאות
המנהל הפדגוגי
משרד החינוך

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

המודל ככלי יישומי

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

אלרגיה למוצרי מזון הינה תופעה, אשר שכיחותה עולה בקרב ילדים בארץ ובעולם. ילדים עם אלרגיה הינם ילדים **בריאים** הזקוקים לסביבה מודעת ומוגנת.

מודל "**סביבה מוגנת**" לתלמידים ולתלמידות עם אלרגיה למוצרי מזון בבתי הספר הינו כלי יישומי שנועד לסייע לצוותי חינוך ביצירת סביבה מוגנת, קשובה ומותאמת צרכים, המטפחת ערכי שוויון, שייכות וערבות הדדית.

המודל מציג תפיסה הרואה בבית הספר, סביבה חברתית ופיזית המחנכת לשלומות (well being) ובריאות. מטרת המודל היא היערכות כוללת ומיטבית של הצוות החינוכי, על ידי פיתוח ידע, מיומנויות, ערכים והתנהגות מודעות לנושא.

במודל דרכי יישום בכלל המעגלים: אישי, באי בית הספר וקהילת בית הספר. **דרכי היישום ליצירת סביבה מוגנת:**
היכרות מעמיקה והיערכות | שילוט ומודעות חזותית | הדרכת צוות | מעגלי הסברה | מודל חברתי | מרחב נקי מאלרגן
***לתשומת ליבכם קיים מודל סביבה מוגנת** **לגני הילדים** **ולבתי הספר העל יסודיים**

Well-being

שלומות

"מצב של רווחה גופנית, נפשית וחברתית המושגת על ידי אורח חיים בריא, התעמלות, פיתוח מודעות עצמית" (האקדמיה ללשון עברית).

התוצר הרצוי של החינוך על פי תפישת הצמיחה הכוללת אותה אימץ ה-OECD הוא שלומות (Well-Being) כלומר שגשוג ורווחה ברמה האישית והכללית, בכל ממדי החיים בהם פועל הפרט.

תפיסת המודל

ילד עם אלרגיה הוא ילד בריא הזקוק לסביבה מוגנת לשמירה על בריאותו.

יצירת סביבה מוגנת מהווה חלק מתפיסת בריאות חינוכית כוללת, הרואה במוסד החינוכי מקום מוגן המאפשר פיתוח ערכים, ידע, מודעות והרגלים לחיים בריאים לכל תלמידה ותלמיד.

מטרת המודל

יצירת סביבה מוגנת לילדים עם אלרגיה למזון,

באמצעות היערכות כלל מוסדית, פיתוח ידע, העלאת מודעות לנושא וטיפול ערבות הדדית.

דרכי יישום ליצירת סביבה מוגנת

מחווון מסכם

מרחב נקי
מאלרגן

מודל
חברתי

מעגלי
הסברה

הדרכת
צוות

שילוט
ומודעות
חזותית

היכרות
מעמיקה
והיערכות

בוחרים בריא

نختار ان نكون أصحاء

מחווך מסכם

מרחב נקי
מאלרגן

מודל
חברתי

מעגלי
הסברה

הדרכת
צוות

שילוט
ומודעות
חזותית

היכרות
מעמיקה
והיערכות

היכרות והיערכות

משרד הבריאות
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

פגישת היכרות עם התלמיד/ה ועם משפחתו/ה

משתתפים: צוות חינוכי, הורי התלמיד/ה במידת האפשר גם התלמיד/ה
מומלץ נציג שירותי בריאות (רופא מטפל/אחות) ותזונאית

נושאים:

- ✓ היכרות עם התלמיד/ה והבנת המצב הרפואי שלו/ה
- ✓ קביעת דרכי התנהלות בשגרה ובמצבי חירום
- ✓ קביעת איש קשר זמין עם ההורים
- ✓ קיום הדרכה ראשונית לטיפול במצב של אלרגיה

המלצה לתהליך קליטת תלמידים עם
מענים ייחודיים בבית הספר

בוחרים בריא

نختار ان نكون أصحاء

מחווך מסכם

מרחב נקי
מאלרגן

מודל
חברתי

מעגלי
הסברה

הדרכת
צוות

שילוט
ומודעות
חזותית

היכרות
מעמיקה
והיערכות

שילוט ומודעות חזותית

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

העלאת מודעות וידע באמצעות שילוט עדכני תוך הימנעות משילוט יתר.

**בחדר מורים
ובמזכירות**

בכניסה לכיתה

**במרחבי בית
הספר**

**בשער בית
הספר**

**שילוט מיקום
מזרק והנחיות
שימוש**

نختار أن نكون أصحاء

**במזכירות
בית הספר
ובחדר מורים**

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בטיחות ואכיפת חוק

بطاقة معلومات
خدمة الإسعافات الأولية لطلاب المدارس

عند حالات إصابة/جرح في مؤسسة تربوية تون التعرض للخطر

***2326 اتصلوا**
أو 1-700-55-00-96

مركز متخصص في الاصابات من قبل وزارة التربية والتعليم والذي يعمل على ידי نجمة داوود الحمراء

الخدمة تظم من الساعة 7:30 وحتى 16:00
مركز الخدمات الهاتفية يوفر أيضاً استشارة أولية

تعريفات منشور المسير العام 2020

- **اصابة/جرح اعتيادي:** جرح يشكل خطورة على الحياة مثل الكسور، عظام جروح، نزيف دموي، اصابات من حيوانات وما شابه...
- **اصابة/جرح غير اعتيادي:** جرح يشكل خطورة على الحياة ويترد لاختنا طرئ، مثل جروح صعبة ومركبة، مقطوع من مكان مرتفع، إصابة بالبرق أو بالظهور التي يرافها تعيق في الحركة، حروق وما شابه...

♥ في كل حالة نقل تعذيب بواسطة سيارة اسعاف، يجب اعلم الأهل فيما يخص النقل وتوفير مرافق لتتبع على يد شخص بالغ، الا في حال وصول لد الولدين لمرافقة ايهم.

في حال الخوف على خطورة الحياة، يجب الاتصال 101

تفري عن اصابة/جرح غير اعتيادي في المؤسسة التربوية يجب القيام بما هو مفضل لاحقا
بمصر الفلسطينية (لبنان - ديمون على شاطئ تل أبيب)

هذه البطاقة لا تعبر بنقل تعليمات منشور المسير العام، خدمات الإسعافات الأولية والإخلاء ونقل الناجية

حفظوا على أنفسكم!

تمتدح 2021

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בטיחות ובריאות | היקשות על הבריאות

כרטיס מידע

שרותי עזרה ראשונה לתלמידים

באירוע פגיעה/פציעה במוסד החינוכי שאין בה סכנת חיים

 התקשרו 2326*

או 1-700-55-00-96

מוקד היפגועות ייעודי עבור משרד החינוך מופעל ע"י מד"א

השירות ניתן בין השעות 7:30 עד 16:00

המוקד הטלפוני מספק גם ייעוץ רפואי ראשוני

הגדרות חוזר מב"ל:

- פגיעה/פציעה שבשגרה: פציעה שאינה מסכנת חיים, כגון שברים, פריקות, חתכים, שספי דם, פגיעות בעלי חיים וכו'.
- פגיעה/פציעה לא שגרתית: פציעה מסכנת חיים ומחייבת פינוי חירום, כגון פציעה קשה ומורכבת, נפילה ממבנה, חבלה בצוואר או בבב המלווה בהגבלות תנועה, כוויות וכו'.

בכל מקרה של פינוי תלמיד ע"י אמבולנס, יש ליידע את ההורים כנגוע לפינוי והסדרת ליווי עבור התלמיד על-ידי מבוגר, אלא אם אחד מהורי התלמיד הגיע ללונות.

 במקרה של חשש לסכנת חיים, לחייג 101

דיווח על פציעה/אירוע חריג במוסד החינוכי יש לבצע בהתאם למפורט

באתר המחלקה לבטיחות – דיווח על תאונות תלמיד

כרטיס זה אינו מחליף את ההגחיות בחוזר מב"ל **ייעוץ עזרה ראשונה ופינוי לתלמידים**

שמרו על עצמכם!

תאריך עדכון אחרון: יולי 2021

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

**כרזה בעברית
שימוש
במזרק
אפינפרין**

**כרזה בערבית
שימוש
במזרק
אפינפרין**

**מזרק
אפינפרין
נמצא:**

דוגמה

**שילוט מיקום
והנחיות שימוש
למזרק**

קביעת נהלי צוות לבדיקת
זמינות ומיקום של המזרק

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

למסמך -החובה החוקית
להחזקת תכשיר אפינפרין
במוסדות חינוך

בית ספר "ברנר" הרצליה

במקרים בהם האלרגיה היא לארגן בעל
 תכונה של פיזור באוויר (לדוגמה: בוטנים,
 אגוזים בצורתם הטבעית או חטיפים
 המכילים בוטנים) יש להציב שילוט
 בכניסה לבית הספר האוסר על הכנסת
 האלרגן לשטח בית הספר

דוגמה

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

בשער
המוסד
החינוכי

ברוכים הבאים

בבית הספר שלנו לומדים ילדים
עם אלרגיה מסכנת חיים למוצרי מזון
אין להכניס לבית הספר
בכל שעות היום
מוצרים המכילים בוטנים

תודה על האכפתיות ועל שיתוף הפעולה
הנהלת בית הספר
והצוות החינוכי

דוגמה

✓
במרחבי בית הספר
שילוט מנחה
לשמירה על סביבה
מוגנת

דוגמה

שומרים על הבריאות של כולם - אוכלים בכיתה!

לא יוצאים עם אוכל מחוץ לכיתה.

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

ברוכים הבאים

בכניסה
לכיתה בה
לומד תלמיד
עם אלרגיה
למוצרי מזון

בכיתה שלנו לומדים ילדים
עם אלרגיה למוצרי מזון

**אין להכניס לשטח הכיתה בכל שעות
היום**

מוצרים המכילים חלב

תודה על האכפתיות ועל שיתוף הפעולה

דוגמה

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

ל____, תלמידת כיתה ו'1 יש רגישות לבוטנים ולאגוזים

הורים:

שם: _____ מס' טל': _____
שם: _____ מס' טל': _____

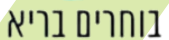
במזכירות בית
הספר
בדגש על מורים
מחליפים וצוות לא
קבוע

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

דוגמה

השימוש בתמונה
באישור הורים בלבד

نختار أن نكون أصحاء

רשימת תלמידים עם אלרגיה למזון

[illegible]

בחרים בריא

نختار ان نكون أصحاء

מחון מסכם

מרחב נקי
מאלרגן

מודל
חברתי

מעגלי
הסברה

הדרכת
צוות

שילוט
ומודעות
חזותית

היכרות
מעמיקה
והיערכות

הדרכת צוות

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

הדרכה מקצועית לכלל צוות המוסד החינוכי הכוללת:

● מידע כללי ● דרכי טיפול ומניעה

● מאפיינים ● שימוש במזרק
אפינפרין (אפיפן)

● סימנים ● ניהול מידע על
תלמידים עם אלרגיה

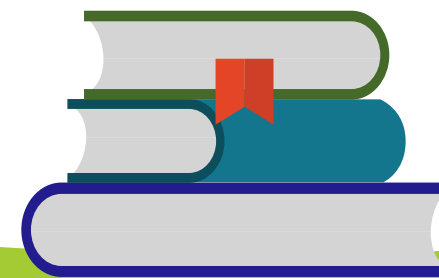
תרשים זרימה להזמנת הדרכות
עזרה ראשונה

רשימת אנשי קשר במחוזות
להזמנת הדרכות עזרה ראשונה

מניעה וטיפול בתגובה אלרגית
- סדר פעולות

מעגלי הסברה

קיום מערך הסברה במוסד החינוכי להעלאת המודעות ולפיתוח ידע בנושא אלרגיה למזון בקרב תלמידים, הצוות החינוכי וההורים

הרצאות מומחים

מומלץ
להשתמש
במומחים
מהקהילה

סרטונים ומדריכים

מעגלי הסברה

הורים ותלמידים מספרים

מערכי שיעור

בוגרים בריא

نختار ان نكون أصحاء

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

מעגלי הסברה

סרטונים וחומרי הוראה

סרטונים
ומדריכים

ילדים מדברים על אלרגיה למזון –
עמותת יה"ל - ילדי בית ספר יסודי

סרטון בריינפופ בנושא אלרגיה –
ילדי בית ספר יסודי

מדריך תזונתי לארוחת הבוקר
במוסדות חינוך בהם לומדים
ילדים עם אלרגיה למוצרי מזון

סליחה על השאלה - ילדים עם
אלרגיות מסכנות חיים עונים על
שאלות שלא העזתם לשאול -
לשימוש בכיתות הגבוהות באסיפות
הורים ובפגישות צוות

לומדה למניעת וטיפול באלרגיה

סרט הדרכה לשימוש במזרק
אפינפרין

בוחרים בריא

نختار ان نكون أصحاء

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

מעגלי הסברה מערכי שיעור

מערכי שיעור

מודעות לאלרגיה שיעור מקוון לכיתות א-ג

מודעות לאלרגיה – מערך שיעור ומצגת לכיתות א-ב

בשפה הערבית

מודעות לאלרגיה – מערך שיעור ומצגת לכיתות ג'ו

בשפה הערבית

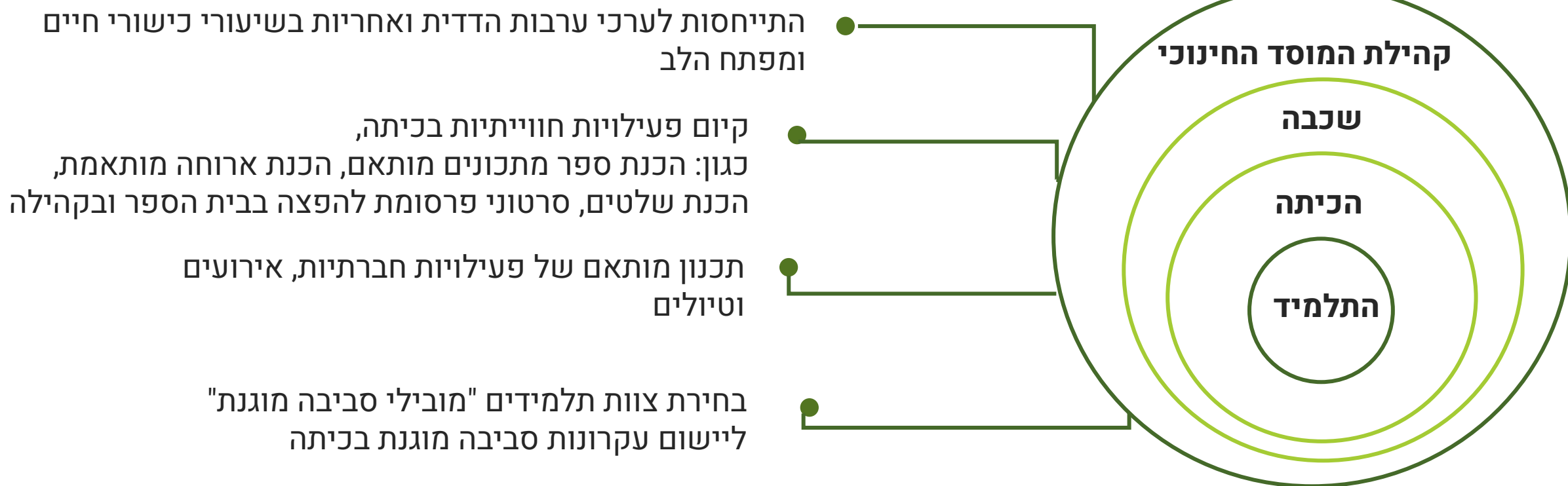
משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

מודל חברתי לבית הספר

מרחב נקי מאלרגן
מודל חברתי
מעגלי הסברה
הדרכת צוות
שילוט ומודעות חזותית
היכרות והיערכות

הטמעת העקרונות בתוכנית הבית ספרית להעצמת תחושת השוויון, לערבות הדדית, למוגנות בכיתה ומחוצה לה בשלושה מעגלים:

בֹּחֲרִים בְּרִיא

نختار أن نكون أصحاء

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

מרחב נקי מאלרגן

הטמעת חוזר מנכ"ל

- חוזר מנכ"ל - התנהלות מוסדות החינוך והצהרונים לשם הבטחת בריאותם של תלמידים עם אלרגיות למוצרי מזון

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

משרד הבריאות
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך יסודי
יחידת הבריאות

מחווה

- ☐ הכנת תכנית עבודה שנתית מותאמת למוסד החינוכי ליישום הטמעת חוזר מנכ"ל
- ☐ פגישת היכרות עם התלמיד ומשפחתו
- ☐ הגדרת מרחב נקי מאלרגן
 - ☐ הצבת שילוט בכניסה
 - ☐ הצבת שילוט במרחבים
 - ☐ הצבת שילוט בכיתה
- ☐ הימצאות מזרק אפינפרין במקום נגיש וידוע לצוות (ככל שידוע כי לומד במוסד ילד אלרגי – הורי התלמיד נדרשים להביא 2 מזרקים אישיים)
- ☐ בדיקת תקינות ותוקף מזרק המוסד החינוכי אחת לרבעון.
- ☐ רשימת תלמידים אלרגיים במזכירות וחדר מורים כולל כיתה, מיקומה ושם מחנך
- ☐ כרטיס אישי בכיתה
- ☐ קיום הדרכה מקצועית לצוות החינוכי
- ☐ קיום הדרכה והסברה בדבר ההתנהלות הנדרשת במוסד החינוכי :
 - ☐ הדרכה והסברה לצוות חינוכי
 - ☐ הדרכה והסברה לתלמידים
 - ☐ הדרכה והסברה להורים - אסיפת הורים בפתיחת שנה
 - ☐ הדרכה אישית לצוות לא קבוע כגון: מורים מחליפים / מפעילים חיצוניים וכדומה
- ☐ תכנון התנהלות מותאמת לאירועים בבית הספר ומחוץ לו (לדוגמה: טיולים ימי הולדת וחגים)
- ☐ דיווח על אירוע חריג לגורמים הרלוונטיים ובמערכות הרלוונטיות והפקת לקחים
- ☐ ריענון נהלים במחצית השנה